

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

November 2006

Forord

Denne rapport er resultatet af en spørgeskemaundersøgelse om tilgængelighed på rådhus og jobcentre i landets kommuner. Undersøgelsens formål er at kortlægge tilgængelighedsniveauet på rådhus og jobcentre med udgangspunkt i de gældende bestemmelser om tilgængelighed i bygningsreglementet.

Erhvervs- og Byggestyrelsen iværksatte spørgeskemaundersøgelsen i foråret 2006. Undersøgelsen blev gennemført i perioden juni til oktober 2006. Hver kommune modtog et spørgeskema, og analyseinstituttet Bureau 2000 indsamlede svarene. Resultatet blev denne rapport, som tegner et billede af tilgængeligheden på rådhus og jobcentre og dermed adgangsmulighederne til de offentlige funktioner, som er placeret i disse bygninger, for alle borgere med eller uden handicap.

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund	4
2. Metode.....	5
3. Hovedresultater	7
4. Karakteristik af rådhusene.....	13
5. Parkeringsforhold.....	19
6. Niveaufri adgang.....	21
7. Toiletforhold.....	24
8. Teleslynger	25
9. Elevatorforhold	26
10. Placering af jobcentre.....	29
11. Rådhusenes fremtid.....	31
12. Omkostninger ved forbedring af tilgængelighed.....	34
13. Tilgængelighed til rådhus efter kommunalreformen.....	35

1. Baggrund

I anledning af de forestående kommunesammenlægninger stillede Det Radikale Venstre i november 2005 et forslag til folketingsbeslutning om tilgængelighed i kommunerne (beslutningsforslag B 40). Beslutningsforslaget blev i februar 2006 henvist til udvalgsbehandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. I marts 2006 afgav udvalget beretning, som opfordrede økonomi- og erhvervsministeren til at igangsætte en undersøgelse, som skulle kortlægge problemets omfang med hensyn til den fysiske tilgængelighed på rådhus og jobcentre.

På den baggrund iværksatte Erhvervs- og Byggestyrelsen i foråret 2006 en spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner om tilgængelighed, og Arbejdsmarkedsstyrelsen bidrog med faktuelle oplysninger vedrørende jobcentre. Undersøgelsen blev afsluttet i november 2006.

2. Metode

Spørgeskemaundersøgelsen skulle igangsættes og gennemføres i foråret 2006. På dette tidspunkt var der imidlertid endnu ikke i samtlige kommuner truffet de endelige beslutninger om rådhusenes fremtidige funktion og jobcentrenes fremtidige placering. Dataindsamlingen afspejler derfor planlægningssituationen vedrørende rådhus og jobcentre, som den forelå på daværende tidspunkt, og undersøgelsens resultater skal vurderes på denne baggrund.

For at opnå et så dækkende billede som muligt af tilgængelighedsniveauet i de kommunale forvaltninger, har undersøgelsen inkluderet samtlige rådhus, uanset om der var truffet beslutning angående deres fremtidige funktion, og i givet fald hvad beslutningen var. Forventningen var, at uanset hvad ville rådhusbygningerne sandsynligvis stadig ville blive anvendt til borgerrettede funktioner, og dermed ville det stadig være relevant at kende tilgængelighedsniveauet. Undersøgelsen har derfor også spurgt kommunerne om, hvilken funktion de nuværende rådhus skal have fremover.

Et rådhus defineres i undersøgelsen som en samlet kommunal forvaltning, som kan være spredt på flere bygninger i den enkelte kommune. I flere kommuner er den nuværende situation, at de borgerrettede funktioner er spredt i flere bygninger frem for at være samlet på rådhuset. For at opnå et så dækkende billede som muligt af tilgængelighedsniveauet, har undersøgelsen derfor valgt en bred definition af rådhus og spurgt til hele den kommunale forvaltning og ikke kun selve rådhusbygningen.

Andelen af personer med handicap i den enkelte kommune kendes ikke, da man i Danmark ikke registrerer på baggrund af handicap. Derfor antages det i undersøgelsen, at antallet af personer med handicap findes med samme hyppighed i alle kommuner. Det skal forstås således, at hvis undersøgelsen viser, at f.eks. 25 pct. af borgerne ikke har adgang til et handicaptoilet, er antagelsen, at så har 25 pct. af borgere med handicap ikke adgang til et handicaptoilet.

Dataindsamling

Spørgeskemaet blev udsendt til alle landets kommuner i juni 2006. 234 kommuner besvarede henvendelsen. For at opnå en så høj svarprocent som mulig, blev spørgeskemaet i oktober 2006 endnu en gang udsendt pr. post til de kommuner, som ikke havde svaret. Det resulterede i 5 yderligere svar.

Herefter har analyseinstituttet Bureau 2000 søgt at indhente svar på de vigtigste spørgsmål ved telefonisk kontakt til de resterende 31 kommuner. De vigtigste spørgsmål drejer sig om parkeringspladser, niveaufri adgang, elevatorer, handicaptoiletter samt teleslyngeanlæg (se nedenfor). Det vil sige, at ikke alle kommunerne har besvaret samtlige spørgsmål i spørgeskemaet, men alle kommuner har som minimum besvaret disse spørgsmål. Desuden er de kommuner, som har svaret skriftligt, blevet kontaktet telefonisk af Bureau 2000 for at kvalitetssikre svarene på de vigtigste spørgsmål.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Bygningsreglementet

I kortlægningen af tilgængelighedsniveauet på rådhus og jobcentre tager undersøgelsen udgangspunkt i bygningsreglementets bestemmelser om tilgængelighed. Det gælder bestemmelser om parkeringspladser, niveaufri adgang, elevatorer, handikaptoiletter samt teleslyngeanlæg. Det er således spørgsmålene angående disse forhold, der er undersøgelsens vigtigste. Bestemmelserne er opstillet i boks 1.

Boks 1

Tilgængelighedsbestemmelser

Bygningsreglement 1995

Afsnit 2.6.2 stk. 3

Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer, hvis funktionsevne er nedsat.

Afsnit 4.2.1 stk. 2

Ved indgangsdør skal der være niveaufri adgang til enheder i bygningers stueetager og til eventuelle elevatorer. Umiddelbart uden for indgangsdøren skal der være en vandret, plan repos i samme niveau som gulv. Reposen skal have en størrelse på mindst 1,5 m x 1,5 m målt fra dørens hængselsside. Åbner døren udad, forøges bredden med yderligere 0,2 m langs bygningsfacaden. Eventuelle niveauforskelle mellem repos og terræn reguleres i adgangsarealet eller ved rampe.

Afsnit 4.2.1. stk. 3

I bygninger med 2 etager og derover (bygninger med 2 etager over stueplan) skal installeres mindst én elevator, der kan betjene hver etage. Bestemmelsen træder i kraft den 1. april 1996.

Afsnit 4.4.1 stk. 4

På de etager i en bygning, hvor der indrettes wc-rum, som er offentlig tilgængelige eller er til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede, skal mindst et af disse rum være indrettet, så det kan anvendes af personer i kørestol. Mindst et wc-rum, som kan anvendes af personer i kørestol, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

Afsnit 4.4.4 stk. 5

Ved ombygning skal wc-rum som nævnt i stk. 4 indrettes under størst mulig hensyntagen til personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat.

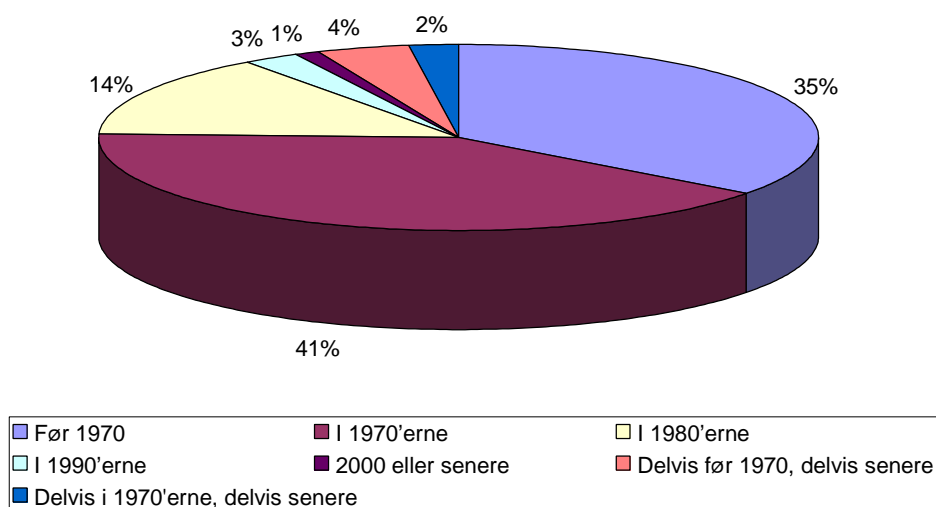
Afsnit 12.9 stk. 1

I forsamlingslokaler, herunder i rum, der er indrettet til fælles aktiviteter såsom koncerter, foredrag og anden underholdning, skal der være fast installation af teleslyngeanlæg.

3. Hovedresultater

Kravene til offentligt tilgængelige bygninger, herunder rådhus, er indført i bygningsreglementet på forskellige tidspunkter. Tilgængelighedsbestemmelserne er primært blevet indført efter 1970'erne og er kun gældende ved nybyggeri og større ombygninger. Således må man forvente, at desto nyere et rådhus er, jo bedre er tilgængelighedsforholdene på det. Figur 1 nedenfor viser, hvor stor en andel af rådhusene, der er bygget i forskellige tidsperioder.

Figur 1. Hvornår er rådhuset opført

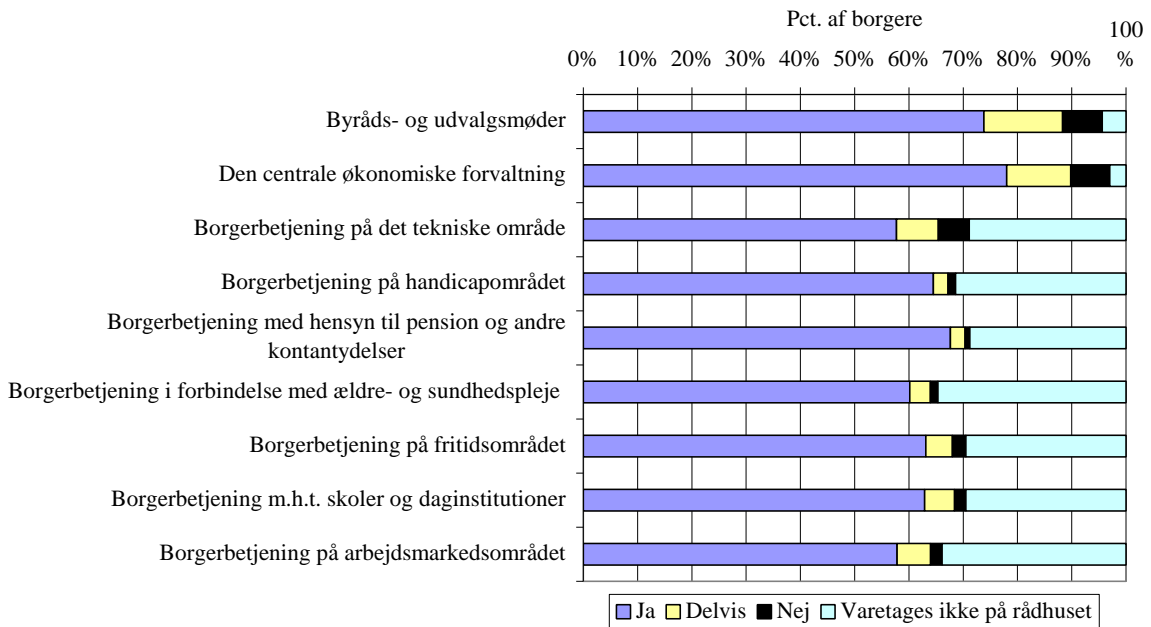


Som det fremgår af figur 1 er 35 pct. af de 238 rådhus, der har oplyst opførelsesår, bygget før 1970'erne. Det er 56 pct. af befolkningen, der betjenes på disse ældre rådhus, da det især er de større kommuner, der har rådhus fra før 1970.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Undersøgelsen har kortlagt, hvilke funktioner, der varetages på rådhusene, og om der er sikret tilgængelighed for borgere med handicap. Figur 2, som er baseret på svar fra 240 kommuner, sammenfatter de vigtigste resultater. I figuren er andelen af borgere fordelt efter, om der er tilgængelighed på rådhusene til en række funktioner.

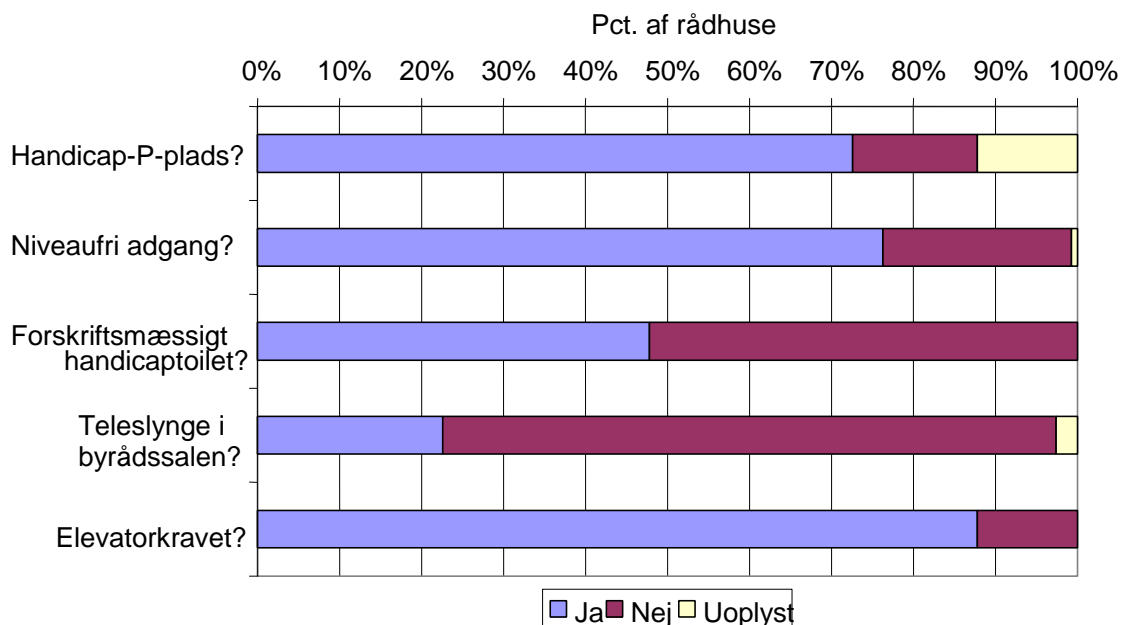
Figur 2. Adgang for kørestolsbrugere til rådhusets funktioner



Det fremgår, at tilgængelighedsproblemerne er størst i forhold til byråds- og udvalgmøder, hvor ca. 22 pct. af borgerne er afskåret fra at kunne deltage i fuldt omfang.

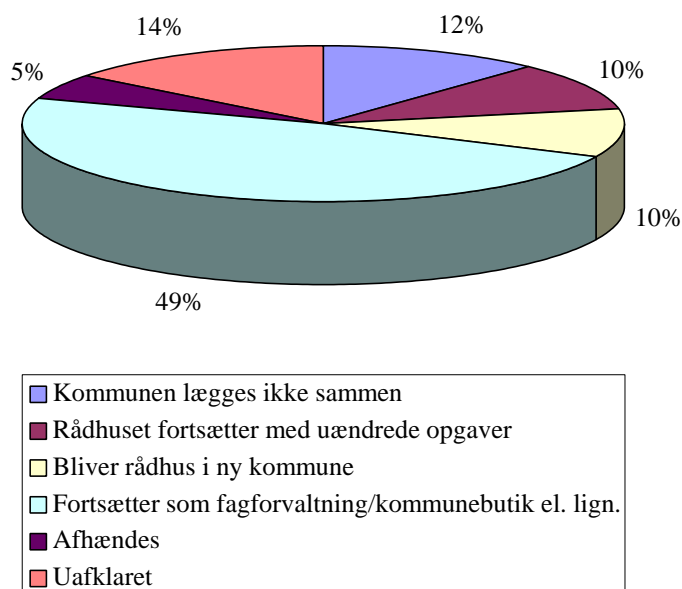
Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Figur 3. Opfyldelse af bygningsreglementets bestemmelser



Figur 3 giver et overblik over, hvor stor en andel af rådhusene, der opfylder de krav til tilgængelighed, som bygningsreglementet stiller i dag. Bygningsreglementet gælder kun for nybyggeri og ombygninger. Derfor kan man ikke automatisk slutte, at de rådhusene, der ikke opfylder de nugældende krav til tilgængelighed, overtræder bestemmelserne i bygningsreglementet. Figur 3 viser, at der ved alle fem tilgængelighedsforhold er en række rådhusene, hvis tilgængelighedsniveau ikke svarer til de nugældende krav i bygningsreglementet.

Figur 4. Hvad sker der med det gamle rådhus?



Figur 4 viser, hvad der sker med de nuværende rådhus efter kommunalreformen. Undersøgelsen viser, at kommunesammenlægningerne kun i begrænset omfang medfører en fysisk samling af den kommunale service. De steder, hvor kommuner slås sammen, og hvor man har taget stilling til anvendelsen af de gamle rådhusbygninger, er det almindeligste, at nogle af rådhusene fortsætter som kommunebutikker og/eller som fagforvaltninger i den nye kommune.

Kommunesammenlægningerne betyder således i mindre omfang, at kommunerne skiller sig af med utidssvarende bygninger. Selv sammenlægningen af kommunerne reducerer derfor i sig selv kun i begrænset omfang tilgængelighedsspørgsmålet.

Dette gælder dog ikke i forhold til bestemmelsen om *teleslynger*. Når kommunerne sammenlægges, må det antages, at der bliver behov for et tilsvarende mindre antal byrådssale. Det er imidlertid sandsynligt, at en del af de hidtidige byrådssale fortsat vil blive anvendt til offentlige arrangementer.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

224 kommuner fortsætter ifølge undersøgelsen med at udbyde kommunale funktioner i rådhusbygningen uden større ombygninger efter kommunalreformen. Derfor er det relevant at se nærmere på rådhusene i disse kommuner i forhold til tilgængelighedsniveauet efter kommunalreformen. Tabel 1 giver et overblik over omfanget af tilgængeligheden på disse rådhus.

Tabel 1. Rådhus, der fortsætter som rådhus eller med tilsvarende opgaver, fordelt efter opfyldelse af bygningsreglementets bestemmelser

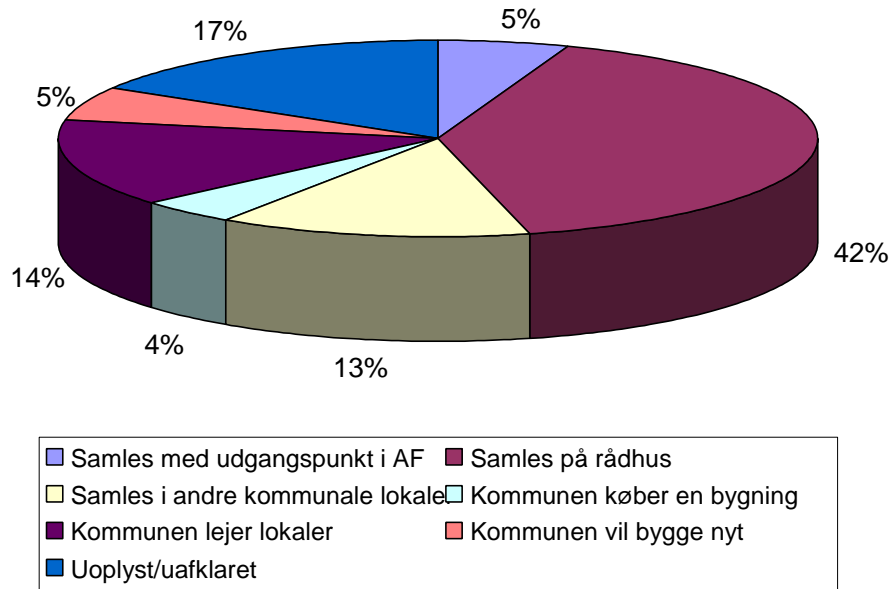
Er bestemmelsen opfyldt?	Handicap-P-plads?	Niveaufri adgang?	Forskriftsmæssigt handicappedtoilet?	Teleslynge i byrådssalen?	Elevatorkravet?
	Antal rådhus				
Ja	164	172	104	52	198
Nej	35	50	120	167	26
Uoplyst	25	2	0	5	0
I alt	224	224	224	224	224

Det fremgår af tabellen, at der for hvert af de fem tilgængelighedsforhold er en andel af rådhusene, der ikke har et tilgængelighedsniveau, som svarer til de nugældende krav i bygningsreglementet. Dette gælder især teleslynger og handicappedtoiletter.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Undersøgelsen har desuden spurgt til, hvor de nye jobcentre placeres. Figur 5 viser svarfordelingen for de 91 nye kommuner, som skal have jobcentre fra 1. januar 2007.

Figur 5. Placering af de 91 jobcentre



Det ses, at 55 pct. oplyser, at jobcentrene enten samles på rådhuset eller i andre kommunale bygninger. 19 pct. oplyser, at kommunen planlægger at samle jobcenteret i lejede lokaler, mens 9 pct. oplyser, at de vil købe eller bygge en ny bygning til placering af jobcenteret. 17 pct. har ikke oplyst, hvor jobcenteret skal samles.

Tallene viser, at etableringen af jobcentrene kun i mindre omfang vil medføre, at kommunerne bygger eller køber nye bygninger, hvorfor selve etableringen af jobcentrene derfor kun i begrænset omfang reducerer evt. kendte problemer omkring tilgængelighed for handicappede borgere.

4. Karakteristik af rådhusene

Kravene til offentligt tilgængelige bygninger, herunder rådhus, er indført i bygningsreglementet på forskellige tidspunkter. Tilgængelighedsbestemmelserne er primært blevet indført efter 1970'erne og er kun gældende ved nybyggeri og større ombygninger. Således må man forvente, at desto nyere et rådhus er, desto højere er tilgængelighedsniveauet.

Undersøgelsen har indledningsvist spurgt til, hvornår det enkelte rådhus er opført, og om det er blevet ombygget siden hen.

Tabel 2 viser, hvornår rådhusene er bygget sammenholdt med antal indbyggere i kommunerne pr. 1. januar 2006.

Tabel 2. Rådhus fordelt på byggeår og kommunens indbyggertal

	Kommunens indbyggertal pr. 1.1.2006				
	Under 10.000	10.000-19.999	20.000-49.999	Over 50.000	I alt
Opførelsesår	Antal rådhus				
Før 1970	36	14	22	12	84
I 1970'erne	55	27	14	0	96
I 1980'erne	12	14	6	2	34
I 1990'erne	2	2	1	1	6
2000 eller senere	0	3	0	0	3
Delvis før 1970, delvis senere	0	6	3	1	10
Delvis i 1970'erne, delvis senere	0	5	0	0	5
Uoplyst byggeår	23	6	2	1	32
I alt	128	77	48	17	270

Det fremgår, at rådhusene i de største kommuner typisk er af ældre dato, mens rådhusene i de mindre kommuner ofte er bygget lige efter den forrige kommunalreform.

Omkring en tredjedel af rådhusene er bygget før 1970, men da det overvejende er store kommuner, er det ca. 56 pct. af *befolkningen*, der bor i en kommune, hvor rådhuset er bygget før 1970. Dette fremgår af tabel 3, som viser befolkningstallet fordelt efter tidspunktet for rådhusets opførelse.

Tabel 3. Befolkningstallet fordelt efter rådhusets opførelsesår.

Opførelsesår	Pct. af befolkningstallet 2006
Før 1970	55,8
I 1970'erne	23,8
I 1980'erne	11,5
I 1990'erne	2,4
2000 eller senere	0,8
Delvis før 1970, delvis senere	4,2
Delvis i 1970'erne, delvis senere	1,4
I alt	100,0

Note: Kun kommuner, der har oplyst opførelsesår indgår i beregningen, dvs. 238 kommuner.

Tabel 4. Rådhus fordelt på opførelsesår og eventuel ombygning

Opførelsesår	Er rådhuset blevet ombygget			
	Ja	Nej	Uoplyst	I alt
	Antal rådhus			
Før 1970	64	20	0	84
I 1970'erne	57	37	2	96
I 1980'erne	7	26	1	34
I 1990'erne	2	4	0	6
2000 eller senere	0	3	0	3
Delvis før 1970, delvis senere	6	4	0	10
Delvis i 1970'erne, delvis senere	2	2	1	5
Uoplyst	0	1	31	32
I alt	138	97	35	270

Note: Kun kommuner, der har oplyst opførelsesår indgår i beregningen.

Tabel 4 viser, at størstedelen af de ældre rådhus er blevet ombygget. Ca. 51 pct. af de adspurgte kommuner anfører, at deres rådhus har været genstand for en større ombygning siden opførelsen.

Tabel 5. Rådhus fordelt på opførelsesår og eventuel ombygning

Ombygningsår	Hvornår er rådhuset opført?			
	Før 1970	Senere	Uoplyst	I alt
	Antal rådhus			
Ikke ombygget	20	76	1	97
Før 1970	1	1	0	2
I 70erne	8	2	0	10
I 80erne	19	17	0	36
I 90erne	20	26	0	46
2000 eller senere	16	30	0	46
Ombygningsår uoplyst	0	2	31	33
I alt	84	154	32	270

Note: Hvis et rådhus er ombygget flere gange, er det indplaceret efter den seneste ombygning.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 5 viser rådhusenes opførelsesår sammenholdt med tidspunkt for en eventuel ombygning. Det fremgår, at ombygningerne af de ældre rådhus typisk er sket i 80'erne eller senere. De 20 kommuner, hvor rådhusene er opført før 1970, men ikke senere ombygget, betjener ca. 11 pct. af befolkningen.

Når tilgængeligheden for handicappede til den kommunale forvaltning skal vurderes, er det relevant at belyse, i hvilket omfang borgerne bliver betjent på rådhuset. I undersøgelsen spørges der derfor til den fysiske placering af en række offentlige forvaltningsfunktioner samt servicefunktioner rettet mod borgerne. Respondenterne havde følgende tre valgmuligheder for hver enkelt type funktion:

- funktionen varetages alene eller helt overvejende på rådhuset
- funktionen varetages delvis på rådhuset, delvis andre steder
- funktionen varetages overvejende i lokale kommunebutikker eller institutioner/fagforvaltninger på en anden adresse

Besvarelsernes fordeling fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Rådhus fordelt efter hvilke funktioner, der varetages på rådhuset

	Alene eller helt overvejende på rådhuset	Delvis på rådhuset, delvis andre steder	Overvejende i lokale kommunebutikker eller institutioner m.v.	Ved ikke	I alt
	Antal rådhus				
Byråds- og udvalgs møder	209	26	3	0	238
Den centrale økonomiske forvaltning	224	4	11	0	239
Borgerbetjening på det tekniske område	202	8	29	0	239
Borgerbetjening på handicapområdet	182	28	24	3	237
Borgerbetjening med hensyn til pension og andre kontantydelse	201	15	20	2	238
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	137	60	38	2	237
Borgerbetjening på fritidsområdet	189	15	31	2	237
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	180	31	26	2	239
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	137	42	47	8	234

Note: Det varierer, hvilke spørgsmål den enkelte kommune har besvaret omkring opgavernes placering.

Af tabel 6 fremgår, at for en overvejende del af kommunerne varetages en betydelig del af borgerbetjeningen primært på rådhusene.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

I forlængelse heraf viser tabel 7 den befolkningsmæssige fordeling set i forhold til, hvilke funktioner, der varetages på rådhuset. Her kan man se, hvor stor en del af befolkningen, der bliver betjent på rådhusene, og hvor stor en del, der bliver betjent andre steder.

Tabel 7. Befolkningen fordelt efter hvilke funktioner, der varetages på rådhuset

	Alene eller helt overvejende på rådhuset	Delvis på rådhuset, delvis andre steder	Overvejende i lokale kommunebutikker eller institutioner m.v.	I alt
Funktion	Pct. af befolkningen			
Byråds- og udvalgmøder	79,6	18,9	1,5	100
Den centrale økonomiske forvaltning	95,0	1,1	3,9	100
Borgerbetjening på det tekniske område	58,6	5,6	35,8	100
Borgerbetjening på handicapområdet	58,1	11,1	30,9	100
Borgerbetjening med hensyn til pension og andre kontantydelse	61,7	6,2	32,2	100
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	40,8	21,9	37,3	100
Borgerbetjening på fritidsområdet	56,2	5,5	38,3	100
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	55,5	10,8	33,7	100
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	38,0	20,2	41,8	100

Note: Ved fordeling af befolkningstallet ses bort fra kommuner, der ikke har svaret eller har svaret 'ved ikke' til det enkelte spørgsmål.

Tabellen viser, at en vis andel af befolkningen betjenes andre steder end på rådhuset. 182 ud af 237 kommuner (svarende til ca. 77 pct. af de adspurgte kommuner) angiver, at borgerne alene eller helt overvejende betjenes på rådhuset på handicapområdet. Disse kommuner har samtidig en befolkningsandel på 58 pct. Årsagen hertil kan være, at det primært er de store kommuner, der har decentraliseret varetagelsen af en række arbejdsfunktioner til lokalcentre m.v.

Tabel 8 og 9 viser de kommunale besvarelser, når der spørges om tilgængeligheden for handicappede i forbindelse med forskellige borgerrettede funktioner. Tabel 8 viser fordelingen af rådhus med hensyn til adgang for kørestolsbrugere til hver enkelt borgerrettet funktion. Tabel 9 viser fordelingen af befolkningen i forhold til adgang for kørestolsbrugere til hver enkelt borgerrettet funktion.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 8. Adgang for kørestolsbrugere til funktioner, der varetages på rådhuset

	Ja	Delvis	Nej	Varetages ikke på rådhuset	I alt
Funktion	Antal rådhus				
Byråds- og udvalgsmøder	176	28	33	3	240
Den centrale økonomiske forvaltning	192	13	26	9	240
Borgerbetjening på det tekniske område	179	19	26	15	239
Borgerbetjening på handicapområdet	198	9	10	20	237
Borgerbetjening med hensyn til pension og andre kontantydelse	211	8	7	13	239
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	184	14	8	30	236
Borgerbetjening på fritidsområdet	193	14	15	15	237
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	191	17	14	15	237
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	176	16	10	33	235

Note: Det varierer, hvilke spørgsmål den enkelte kommune har besvaret omkring funktionerne.

Tabel 9. Befolkningen fordelt efter om der er adgang for kørestolsbrugere til funktioner, der varetages på rådhuset

	Ja	Delvis	Nej	Varetages ikke på rådhuset	I alt
	Pct. af befolkningen				
Byråds- og udvalgsmøder	73,8	14,5	7,3	4,4	100
Den centrale økonomiske forvaltning	78,0	11,8	7,2	3,0	100
Borgerbetjening på det tekniske område	57,7	7,7	5,7	29,0	100
Borgerbetjening på handicapområdet	64,5	2,7	1,4	31,4	100
Borgerbetjening med hensyn til pension og andre kontantydelse	67,7	2,7	0,9	28,8	100
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	60,2	3,8	1,4	34,7	100
Borgerbetjening på fritidsområdet	63,1	4,9	2,5	29,5	100
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	62,9	5,5	2,1	29,5	100
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	57,8	6,2	2,1	33,9	100

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Af tabel 8 og 9 fremgår, at en betydelig del af den samlede befolkning bor i kommuner, hvor der er ingen eller kun begrænset adgang for kørestolsbrugere til forskellige borgerrettede funktioner. Sammenligner man svarene i tabel 8 og 9, kan man f.eks. se, at der er 10 kommuner, hvor borgerbetjeningen af personer med handicap varetages på rådhuset, men hvor en kørestolsbruger ikke har adgang til bygningen. Dette er gældende for ca. 1,4 pct. af borgerne.

Tabellerne viser også, at der er begrænset tilgængelighed i forhold til byråds- og udvalgmøder. Således bor ca. 22 pct. af borgerne i kommuner, hvor der ikke eller kun delvis er adgang til byråds- og udvalgmøder for en person i kørestol.

Ovenstående karakteristik af rådhusene viser altså, at selvom størstedelen af kommunerne varetager en overvejende del af deres funktioner på rådhuset, er den andel af borgerne, der bliver betjent et andet sted, relativt stor pga. mange storkommuners decentrale struktur. Samtidig er der begrænset eller ingen adgang for kørestolsbrugere til mange kommuners rådhus.

5. Parkeringsforhold

Bygningsreglementet kræver, at der indrettes særlige parkeringspladser for handicappede ved rådhusene. Undersøgelsen har derfor spurgt:

- hvor mange parkeringspladser for handicappede der er ved rådhuset¹
- om man har sikret, at handicappede kan færdes sikkert fra denne parkeringsplads til rådhuset uden at skulle passere f.eks. stejle trin, stejle ramper eller løse belægninger

236 kommuner har besvaret spørgsmålene vedrørende særlige parkeringspladser for handicappede. Det svarer til ca. 87 pct. af kommunerne.

Svarene er sammenfattet i tabel 10, som viser rådhusene og befolkningen fordelt efter opfyldelsen af bestemmelsen om parkeringsmuligheder for handicappede.

Tabel 10. Rådhus fordelt efter parkeringsmuligheder for handicappede

Parkeringsmuligheder for handicappede	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
Der er en eller flere særlige parkeringspladser for handicappede, hvorfra en handicappet har sikker adgang til rådhuset uden at skulle passere stejle trin eller lignende	183	67,8	65,9
Der er en eller flere særlige parkeringspladser for handicappede, men problemer med adgangen herfra til rådhuset	8	3,0	15,9
Der er ikke særlige parkeringspladser for handicappede	32	11,9	9,1
Handicapparkering, men adgang herfra til rådhus uoplyst	13	4,8	3,0
Spørgsmål om handicapparkering uoplyst	34	12,6	6,0
I alt	270	100	100

Der fremgår af tabel 10, at ca. 25 pct. af borgerne bor i kommuner, der enten mangler parkeringspladser for handicappede ved rådhuset, eller hvor der er problemer med at komme fra handicapparkeringspladsen til rådhuset.

¹ Enkelte kommuner anfører, at man har gode parkeringsmuligheder, også for handicappede, men at der ikke er markeret særlige parkeringspladser for handicappede. I nærværende undersøgelse medregnes dog kun de parkeringspladser, der er markeret til og forbeholdt handicappede.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Det er muligt, at de rådhus, hvor der ikke er parkeringspladser for handicappede, overvejende er rådhus, hvor der ikke finder direkte borgerbetjening sted. For at undersøge dette spørgsmål sammenholder tabel 11 besvarelserne vedr. handicapparkeringspladser med besvarelserne omkring placering af forskellige typer af borgerservice.

Tabel 11. Rådhus fordelt efter placering af forskellige arbejdsfunktioner og parkeringsmuligheder for handicappede

	Funktionens placering og adgang til parkeringspladser for handicappede				
	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Der er parkeringsmuligheder for handicappede	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Der er handicapparkeringspladser men dårlig adgang herfra	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Der er ikke parkeringspladser for handicappede	Funktionen er ikke placeret på rådhuset	I alt rådhus, hvor der er givet oplysninger om placering af funktioner samt parkeringspladser
	Antal rådhus				
Byråds- og udvalgsmøder	171	8	23	2	204
Den centrale økonomiske forvaltning	168	8	21	8	205
Borgerbetjening på det tekniske område	155	4	19	27	205
Borgerbetjening på handicapområdet	156	5	19	21	201
Borgerbetjening mht. pension og andre kontantydelse	159	6	19	18	202
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	146	4	17	34	201
Borgerbetjening på fritidsområdet	149	4	18	30	201
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	158	5	18	22	203
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	133	3	15	44	195

Det fremgår, at manglende parkeringspladser for handicappede ikke udelukker, at der finder borgerbetjening sted på rådhuset. Eksempelvis er der 19 rådhus, hvor borgerbetjeningen på handicapområdet er placeret på rådhuset, og hvor der ikke er en parkeringsplads for handicappede.

6. Niveaufri adgang

Bygningsreglementet fastslår, at der skal være niveaufri adgang – dvs. mulighed for adgang for en kørestolsbruger - til stueetagen og til eventuelle elevatorer. Bestemmelsen gælder for alle enheder i stueetagen.

I undersøgelsen er der spurgt, om rådhusene opfylder disse krav. Hovedresultaterne er vist i tabel 12, som viser rådhusene og befolkningen fordelt efter opfyldelsen af bestemmelsen om niveaufri adgang.

Tabel 12. Rådhus fordelt efter adgangsforhold for kørestolsbrugere til stueetagen

Niveaufri adgang	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
En kørestolsbruger kan anvende indgangen til rådhuset uden at skulle passere trin m.v. og har adgang til alle enheder i stueetagen ²	208	77,0	61,4
En kørestolsbruger kan ikke anvende indgangen til rådhuset	34	12,6	28,5
En kørestolsbruger kan anvende indgangen til rådhuset, men har ikke adgang til alle enheder i stueetagen	28	10,4	10,2
I alt	270	100	100

Det fremgår af tabel 12, at knap 39 pct. af borgerne bor i en kommune, hvor det enten ikke er muligt for en kørestolsbruger at benytte rådhusets indgang, eller at en kørestolsbruger ikke har adgang til alle enheder i stueetagen.

I tabel 13 er spørgsmålet om niveaufri adgang kombineret med spørgsmålet om placering af en række funktioner. Således kan man se, hvor mange rådhus, der varetager centrale opgaver og borgerservice på rådhuset sammenholdt med adgangsforhold for kørestolsbrugere.

² Enkelte kommuner har ikke kunnet etablere adgang til stueetagen ad den sædvanlige hovedindgang (f.eks. fordi der er bygget en stor monumental stentræppe), men har i stedet sikret niveaufri adgang for kørestolebrugere via en anden indgang til stueetagen. Disse kommuner er medregnet.

Table 13. Rådhus distributed after placement of different functions and access conditions for wheelchair users

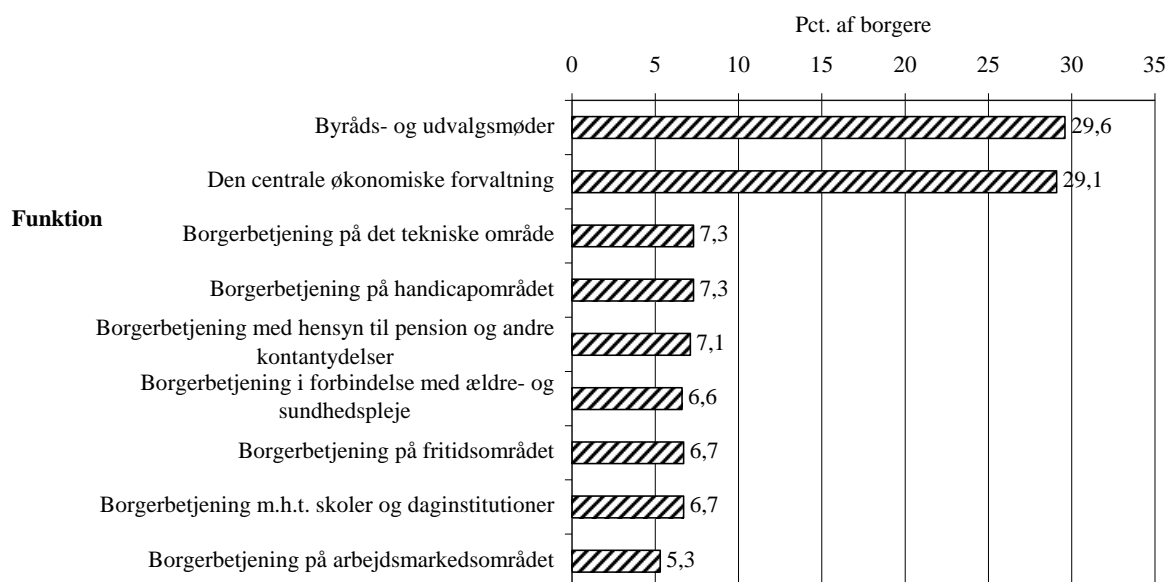
	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Kørestolsbrugere kan anvende hovedindgangen og komme omkring i stueetagens enheder	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Kørestolsbrugere kan anvende hovedindgangen, men kan ikke komme rundt i alle enheder	Funktionen er helt eller delvis placeret på rådhuset. Kørestolsbrugere kan ikke benytte hovedindgangen	Funktionen er ikke placeret på rådhuset	I alt rådhus, der hvor der er givet oplysninger om placering af funktionerne og evt. niveaufri adgang
	Antal rådhus				
Byråds- og udvalgsmøder	178	25	32	3	238
Den centrale økonomiske forvaltning	174	25	29	11	239
Borgerbetjening på det tekniske område	165	23	22	29	239
Borgerbetjening på handicapområdet	166	23	21	24	234
Borgerbetjening med hensyn til pension og andre kontantydelse	172	23	21	20	236
Borgerbetjening i forbindelse med ældre- og sundhedspleje	155	23	19	38	235
Borgerbetjening på fritidsområdet	164	20	20	31	235
Borgerbetjening m.h.t. skoler og daginstitutioner	169	22	20	26	237
Borgerbetjening på arbejdsmarkedsområdet	143	20	16	47	226

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 13 viser, at en del af de kommuner, der varetager centrale forvaltningsmæssige opgaver på rådhuset, ikke har et tilgængelighedsniveau, der svarer til bygningsreglementets krav om niveaufri adgang. Således har omkring en fjerdedel af de adspurgte kommuner, ingen eller begrænset adgang til rådhuset, hvor byråds- og udvalgmøder finder sted. 21 kommuner varetager borgerbetjening på handicapområdet på rådhuset, uden at der er niveaufri adgang til bygningen.

Figur 6 viser, hvor stor en del af borgerne, der bor i kommuner, hvor adgangsforholdene via hovedindgangen forhindrer en kørestolsbruger i at gøre brug af forskellige funktioner, som er placeret på rådhuset.³

Figur 6. Hvor mange bor i kommuner uden adgang for kørestolsbrugere via hovedindgangen til kommunal service?



Af figur 6 ses, at næsten hver tredje borger bor i en kommune, hvor adgangsforholdene via hovedindgangen forhindrer en kørestolsbruger i at deltage i byråds- eller udvalgmøder såvel som i den centrale økonomiske forvaltning. Desuden fremgår det, at ca. 7 pct. af befolkningen bor i kommuner, hvor borgerbetjeningen på handicapområdet varetages på rådhuset uden at der er adgang for kørestolsbrugere via hovedindgangen.

³ Rådhuset, hvor der er adgang via hovedindgangen, men ikke til alle enheder i stueetagen, er *ikke* med i beregningen. Figuren viser med andre ord kun, om kørestolsbrugere kan komme *ind* på rådhuset. Figuren er baseret på de 239 kommuner, som har besvaret spørgsmålene om niveaufri adgang og om placering af funktioner.

7. Toiletforhold

Af bygningsreglementet fremgår, at hvis der forefindes toiletter på en etage i en offentlig tilgængelig bygning, skal mindst ét af disse være et handicaptollet.

I undersøgelsen er der spurgt om, hvorvidt der findes toiletter, som kan benyttes af en kørestolsbruger – f.eks. ved at det er sikret, at en person i kørestol har plads nok til at komme ind, vende rundt, samt flytte sig over på toiletkummen.⁴

Svarene fremgår af tabel 14, som viser rådhusene og befolkningen fordelt efter opfyldelsen af bestemmelsen om handicaptolletter.

Tabel 14. Rådhus fordelt efter tilbud om handicaptolletter

Handicaptolletter	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
Der er et toilet, som kan anvendes af en kørestolsbruger, på alle etager, hvor der er et toilet	129	47,8	51,6
Der er et toilet, som kan anvendes af en kørestolsbruger, men ikke på alle etager, hvor der er toilet	104	38,5	40,3
Der er ikke noget toilet, som kan anvendes af en kørestolsbruger	37	13,7	8,1
I alt	270	100	100

Det fremgår, at ca. 92 pct. af borgerne bor i en kommune, hvor der er mindst et toilet på rådhuset, som kan anvendes af en kørestolsbruger. I 104 af disse kommuner er de nye krav i bygningsreglementet dog ikke opfyldt fuldt ud, fordi der ikke er handicaptollet på alle etager, hvor der er et toilet. Af disse 104 kommuner har de 89 kommuner handicaptollet i stuen.⁵ De sidste 15 kommuner har et handicaptollet i kælderen, som kørestolsbrugere kan få adgang til eksempelvis via en elevator.

⁴ Hvor der har været tvivl herom, har Bureau 2000 fået præciseret en række besvarelser gennem telefoniske forespørgsler.

⁵ Og i enkelte tilfælde også på andre etager – men ikke på alle etager, hvor der er et toilet.

8. Teleslynger

Af hensyn til borgere med nedsat hørelse fastsætter bygningsreglementet, at der skal installeres teleslyngeanlæg i lokaler, som anvendes til offentlige arrangementer, herunder byrådssalen.

I undersøgelsen er der dels spurgt, om der er teleslynge i byrådssalen, dels om der er teleslynge i andre lokaler, der anvendes til offentlige formål. Hvis det alene er byrådssalen, der anvendes til offentlige formål, er der ikke krav om teleslynge andre steder. Derfor bør besvarelserne i kategorien ”alene teleslynge i byrådssalen” vurderes med forsigtighed.

Tabel 15 viser rådhusene og befolkningen fordelt efter opfyldelsen af bestemmelsen om teleslynger.

Tabel 15. Rådhus fordelt efter installation af teleslynger

Teleslynge	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
Teleslynge i byrådssalen og i andre lokaler, som anvendes til offentlige formål	14	5,2	17,5
Alene teleslynge i byrådssalen	47	17,4	38,4
Alene teleslynge i andre offentlige lokaler	2	0,7	0,7
Ingen teleslynge på rådhuset	202	74,8	42,6
Uoplyst	5	1,9	0,9
I alt	270	100	100

Af tabel 15 fremgår, at tre ud af fire rådhus ikke har teleslynge. Det svarer samtidig til, at ca. 43 pct. af borgerne ikke har mulighed for at benytte teleslynge på rådhuset.

9. Elevatorforhold

Bygningsreglementet fastsætter, at der i bygninger med to etager og derover (bygninger i minimum to etager over stueplan) skal installeres mindst én elevator, der kan betjene hver etage. Dette skal forstås således, at man regner etagerne fra 1. sal og opefter, således at der skal være elevator i bygninger med to etager ud over stuen.

Tabel 16 viser, hvordan rådhusene og befolkningen fordeler sig med hensyn til, om der er én eller flere etager.

Tabel 16. Rådhus fordelt efter antallet af etager

Antal etager	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
1 etage	64	23,7	10,5
2 etager	102	37,8	21,7
3 etager	65	24,1	28,2
4 etager	13	4,8	25,6
5 etager	6	2,2	5,6
6 etager	2	0,7	1,9
7 etager	1	0,4	0,9
9 etager	1	0,4	0,4
Flere etager end én, antal uoplyst	16	5,9	5,1
I alt	270	100	100

Det fremgår af tabel 16, at en stor andel af rådhusene har mere end én etage.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 17 viser nærmere, hvordan kommunerne fordeler sig med hensyn til opdeling på etager og tilgængelighed via elevator.

Tabel 17. Rådhus fordelt efter opdeling på etager og tilgængelighed via elevator

Etager/tilgængelighed	Antal rådhus	Pct. af rådhus	Pct. af borgere, der bor i disse kommuner
Rådhuset består kun af én etage	64	23,7	10,5
Rådhuset består af to etager. Der er elevatoradgang mellem etagerne	39	14,4	10,9
Rådhuset består af to etager. Der er ikke elevatoradgang mellem etagerne	63	23,3	10,9
Rådhuset består af kælder og to etager over jorden. Der er ikke elevatoradgang mellem etagerne	9	3,3	1,4
Rådhuset består af mere end to etager over jorden. Der er elevator, der kan betjenes af en person i kørestol	62	23,0	44,5
Rådhuset består af mere end to etager over jorden. Der er ikke elevator	9	3,3	1,9
Rådhuset består af mere end to etager. Der er elevatoradgang til nogle af etagerne	15	5,6	7,8
Rådhuset består af mere end to etager. Der er elevator, men denne kan ikke betjenes af en handicappet	9	3,3	12,1
I alt	270	100	100

Det fremgår af tabel 17, at for 164 rådhus (inkl. 64 rådhus i én etage) gælder, at alle etager er fuldt tilgængelige i forhold til elevatorforhold for kørestolsbrugere. Det svarer til ca. 66 pct. af borgere bliver betjent på disse rådhus.

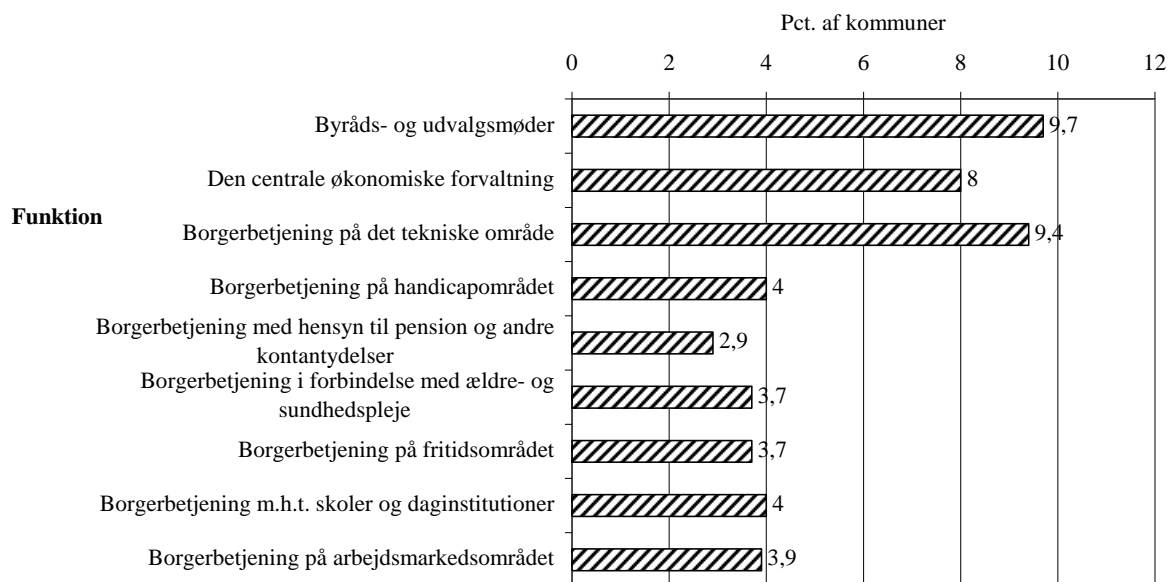
Enkelte kommuner oplyser, at etager uden elevatoradgang *ikke* anvendes til borgerbetjening, men f.eks. til arkiv.

Det er ligeledes relevant, om elevatoren er indrettet, så en kørestolsbruger kan komme ind i den og betjene den på egen hånd. Her viser undersøgelsen, at i 9 af de rådhus, der har elevatorer til alle etager, kan elevatorerne ikke betjenes af en kørestolsbruger.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Figur 7 viser, hvor stor en del af kommunerne, der helt eller delvis har placeret forskellige servicefunktioner på andre etager end stuen – uden at der er elevatoradgang til alle etager.

Figur 7. Hvor stor en del af kommunerne har placeret forskellige former for service på andre etager end stuen - uden elevatoradgang?



Note: Figuren er alene lavet ud fra rådhus, som faktisk varetager de pågældende funktioner, og som har givet tilstrækkelige svar, dvs. 222-237 rådhus (afhængigt af funktionen).

I ca. 10 pct. af kommunerne er tilgængeligheden til byråds- og udvalgs møder begrænset af manglende elevatoradgang. Det fremgår også, at ca. 4 pct. af kommunerne har placeret hele eller dele af borgerbetjeningen på handicapområdet på en anden etage end stueetagen – uden at der er adgang via elevator.

10. Placering af jobcentre

I alle landets kommuner skal der senest den 1. januar 2007 være etableret jobcentre.

Det er kommunerne der, jf. § 15 i Lov nr. 522 af 24. juni 2005 om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats, etablerer jobcentrene, og staten lejer sig så ind gennem leje af arbejdspladser. Jobcentrene forventes at blive placeret centralt beliggende i kommunale bygninger og lejemål, herunder i nuværende eller forhenværende rådhus eller nyetablerede lejemål, nybyggeri m.v.

Forhandlingerne mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen og kommunerne sker gennem de regionale beskæftigelseschefer på baggrund af retningslinier, som Arbejdsmarkedsstyrelsen har fastlagt centralt, idet det dog er kommunerne, der har ansvaret for etableringen og udformningen af jobcentrene. Fristerne for afklaring af disse forhandlinger er den 1. december 2006.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har i denne forbindelse præciseret overfor beskæftigelsescheferne, at der i forhandlingerne lægges vægt på, at kommunerne i forbindelse med etableringen søger at leve op til gældende normer og krav om tilgængelighed for handicappede.

For 77 af kommunerne vil der være tale om fælles jobcentre mellem staten og kommunerne, 14 kommuner vil have pilotjobcentre og de resterende jobcentre vil blive etableret i henhold til reglerne om forpligtigende kommunale samarbejde med en anden kommune. Af de 98 kommuner vil de 91 kommuner således skulle etablere eget jobcenter.

I disse kommuner har man skullet tage stilling til, hvor de kommende 91 jobcentre skal placeres.

Det fremgår af besvarelserne, der for langt størstedelens vedkommende er afgivet i juni 2006, at man de fleste steder (64 pct. af de kommuner, der har besvaret dette spørgsmål) på undersøgelsestidspunktet havde taget stilling til, hvor jobcentret skal placeres. 15 pct. oplyste, at der ikke var taget stilling, mens 21 pct. svarede "ved ikke".

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

I tabel 18 er besvarelsene sammenfattet i forhold til de kommende 91 kommuner.

Tabel 18. Placering af jobcenter

	Antal kommuner
Opgaverne samles med udgangspunkt i eksisterende AF-lokaler	5
Opgaverne samles med udgangspunkt i et rådhus	37
Opgaverne samles med udgangspunkt i andre kommunale lokaler	12
Opgaverne samles i en eksisterende bygning, kommunen overtager	4
Kommunen lejer lokaler	13
Kommunen vil bygge nyt	5
Uoplyst/ikke taget stilling	15
I alt	91

Note: Hvis svarpersonen i én af de gamle kommuner, ikke kan give svar, anvendes i stedet besvarelsen fra en anden svarperson fra den nye kommune. Hvis der er givet forskellige svar, anvendes svaret fra den af de "gamle" kommuner, hvor det nye jobcenter vil blive beliggende.

Det ses, at kommunerne har planlagt med meget forskellige løsninger i forhold til etablering af jobcentre, herunder etablering i bestående eller nye rådhus og bestående AF-kontorer. En meget stor gruppe af kommuner havde dog på undersøgelsestidspunktet reelt ikke havde taget stilling til den endelige placering af jobcenteret. Hertil kommer kommuner der evt. efterfølgende måtte have truffet beslutning om en placering udenfor rådhuset. Af den grund må undersøgelsens konklusioner selvsagt tages med dette forbehold.

Endelig bør man, som følge af de metodemæssige konditioner, som undersøgelsen hviler på være opmærksom på, at man ikke i alle tilfælde, hvor et jobcenter indhuses på et rådhus, kan slutte, at tilgængeligheden i jobcentre svarer til den konstaterede tilgængelighed i rådhusene under ét.

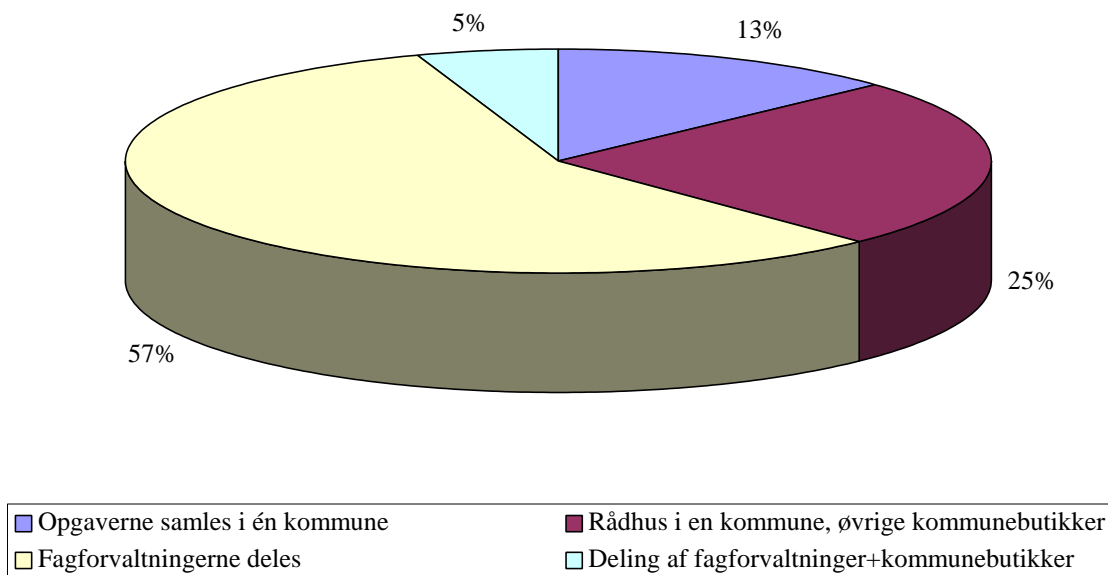
11. Rådhusenes fremtid

De kommunale forvaltninger er blevet spurgt, om der er taget stilling til placering af rådhuset i den nye kommune og om principperne for placering af rådhusfunktionerne efter kommunalreformen.

Undersøgelsen viser, at 32 kommuner ikke skal lægges sammen med andre. 199 kommuner svarer, at der på tidspunktet for denne undersøgelses gennemførelse er taget stilling til placering af rådhuset i den nye kommune, 24 oplyser, at der ikke er taget stilling endnu, mens 7 svarer ”ved ikke”. Blandt de kommuner, der har taget stilling, oplyser 25, at opgaverne samles i én kommune. 48 forvaltninger oplyser, at én af kommunerne får rådhuset, mens de øvrige får kommunebutikker. 110 kommuner oplyser, at fagforvaltningerne deles mellem de nuværende kommuner, mens 10 kommuner oplyser, at man både deler fagforvaltningerne og etablerer kommunebutikker.

Svarfordelingen blandt de 193 kommuner, der står foran sammenlægning, og som har givet tilstrækkelige svar, fremgår af figur 8. Det bemærkes, at enkelte kommuner har oplyst, at der er taget stilling, men ikke angivet hvilket princip der følges –eller omvendt angivet hvilket princip, der vil blive fulgt, men ikke om der er taget stilling.

Figur 8. Hvordan deles opgaverne i den nye kommune?

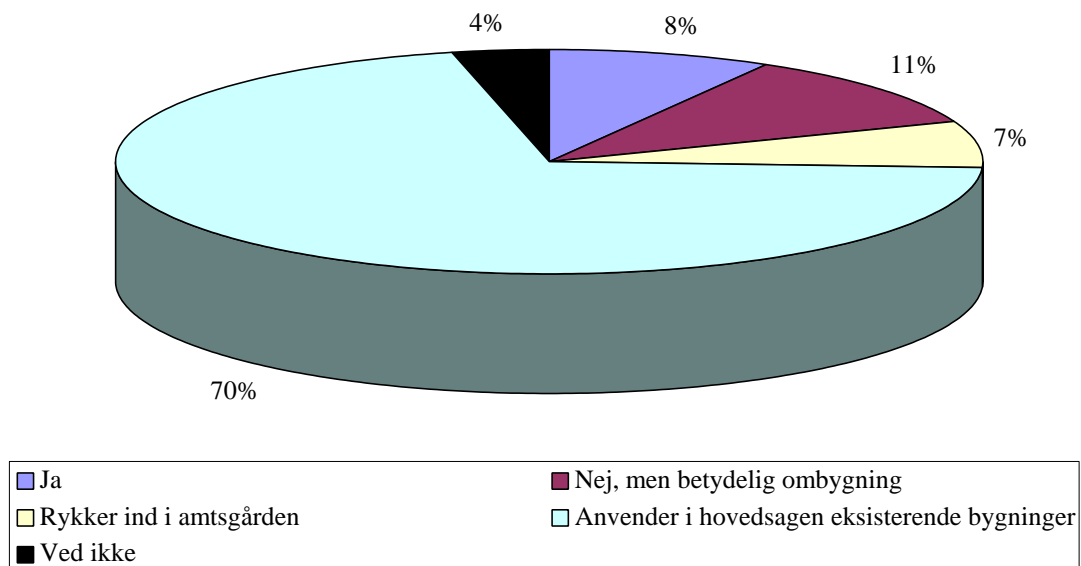


Figuren viser, at kommunesammenlægningerne som hovedregel *ikke* betyder en fysisk centralisering af de opgaver, som hidtil har ligget på rådhuset.

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Det er også forholdsvis få steder, at der bygges nye rådhus. 16 kommuner oplyser, at der skal bygges nye rådhus. Det bemærkes, at der i undersøgelsen kun er oplyst om 7 nye rådhus, idet flere af de nuværende kommuner kan have peget på samme nye rådhusbyggeri. Eksempelvis har de seks kommuner, der indgår i den nye Viborg kommune, oplyst, at der skal bygges et nyt rådhus i Viborg. Yderligere 20 nuværende kommuner oplyser, at der skal foretages en betydelig ombygning. 13 kommuner rykker ind i en tidligere amtsgård. 133 kommuner anvender eksisterende kommunale bygninger, mens 7 kommuner svarer ”ved ikke”. Se også figur 9. Figuren er baseret på de 189 kommuner, som står foran en sammenlægning og som har givet tilstrækkelige oplysninger.

Figur 9. Skal der bygges nyt rådhus?



Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 19 viser, hvilken betydning kommunalreformen har for den fremtidige anvendelse af de nuværende rådhusbygninger.

Tabel 19. Anvendelsen af det eksisterende rådhus efter kommunesammenlægningen

	Antal eksisterende rådhus
Kommunen lægges ikke sammen	32
Rådhuset fortsætter med uændrede opgaver	27
Bliver rådhus i ny kommune med ændrede opgaver	27
Fagforvaltning i ny kommune	80
Kommunebutik i ny kommune	18
Rådhuset bliver fagforvaltning og kommunebutik i ny kommune	33
Afhændes	14
Uafklaret	39
I alt	270

Note: Blandt rådhus, der afhændes, er der 4 rådhus, som fortsat delvis vil varetage kommunale opgaver.

Det ses, at 14 af de eksisterende rådhus afhændes helt, idet 4 af dem fortsat delvist vil varetage kommunale opgaver. De øvrige fortsætter – for så vidt der er taget stilling til det – med kommunale forvaltningsopgaver.

Dette indikerer, at tilgængelighedssituationen på de nuværende rådhus, i begrænset omfang ændres ved, at kommunerne skiller sig af med de hidtidige bygninger.

12. Omkostninger ved forbedring af tilgængelighed

Hvis tilgængelighedssituationen, som kortlægges i denne undersøgelse, skal forbedres, vil det uundgåeligt få visse omkostninger. Undersøgelsen har derfor også stillet spørgsmål til omkostningerne ved en eventuel forbedring af tilgængeligheden.

Kommunerne er blevet spurgt, om de har foretaget en vurdering af omkostningerne ved en eventuel forbedring af tilgængelighedsforholdene på de enkelte rådhus. Ud af 163 kommuner, som har besvaret spørgsmålet, har 12 kommuner foretaget en sådan vurdering. Tre kommuner har desuden tilkendegivet, at de har besluttet sig for at iværksætte forbedringer af tilgængeligheden.

Derudover har undersøgelsen bedt kommunerne om at foretage et *skøn* af omkostningerne ved en eventuel forbedring af tilgængeligheden. Der er blevet spurgt til de vigtigste tilgængelighedsforhold, dvs. parkering, niveaufri adgang, elevatorforhold, toiletter og teleslynger. Kun meget få kommuner har besvaret dette spørgsmål, og det er derfor ikke muligt at sige noget generelt om omkostningerne ved forbedring af tilgængelighedsforholdene, men blot give eksempler.

2 kommuner har foretaget et skøn af omkostningerne ved at sikre parkeringspladser for handicappede ved det enkelte rådhus, og begge kommuner har skønnet omkostningerne til 50.000 kr.

Med hensyn til udbedring af begrænset niveaufri adgang til rådhuset har 3 kommuner skønnet, at omkostningerne vil være henholdsvis 350.000 kr, 500.000 kr. samt 625.000 kr.

8 kommuner har givet et skøn af omkostningerne for at forbedre tilgængeligheden med hensyn til elevatorforhold på rådhusene. De otte kommuner har anslået forskellige beløb, som spænder fra 100.000 kr. til 1.500.000 kr.

6 kommuner har skønnet, hvad en forbedring af tilgængeligheden med hensyn til handicaptolletter på rådhusene vil koste. Heraf har to kommuner angivet 15.000 kr, 2 kommuner 50.000 kr., 1 kommune 100.000 kr, og endelig har den sidste kommune skønnet omkostningerne til 200.000 kr.

Vedrørende forbedring af tilgængelighed i forbindelse med teleslynger har 7 kommuner foretaget et skøn af omkostningerne. En enkelt af disse kommuner har angivet beløbet til 100.000 kr., mens de resterende kommuner har angivet beløb der spænder fra 10.000 kr. til 30.000 kr.

Ovenstående besvarelser viser overordnet set, at der er store forskelle på de beløb, som kommunerne angiver. Dette indikerer, at omkostningerne ved eventuel forbedring af tilgængelighedsforholdene i høj grad afhænger af forholdene på det enkelte rådhus.

13. Tilgængelighed til rådhus efter kommunalreformen

Undersøgelsen kortlægger tilgængelighedsforholdene på de eksisterende rådhus i landets kommuner. Denne kortlægning kan danne grundlag for en vurdering af mulighederne for at forbedre tilgængeligheden til rådhusene i forbindelse med kommunalreformen.

Undersøgelsen viser, at man mange steder – også i byer, som ikke skal være ”hovedstæder” i de nye kommuner – bevarer det hidtidige rådhus, men deler rådhusfunktionerne mellem flere af de nuværende kommuner. Selv om 270 kommuner reduceres til 98, reduceres rådhusbygningerne således ikke tilsvarende. Det betyder også, at eventuelle tilgængelighedsproblemer i de nuværende kommuner ofte følger med over i det nye regi.

Dette er dog ikke tilfældet, hvis kommunen bygger et nyt rådhus, hvilket er tilfældet i 16 af de nuværende kommuner, eller hvis kommunen foretager en større ombygning af det eksisterende rådhus, som det er tilfældet i 20 af de nuværende kommuner. I begge disse tilfælde skal kommunen sikre, at tilgængelighedskravene til nybyggeri ifølge bygningsreglementet opfyldes. Eventuelle tilgængelighedsproblemer vil heller ikke følge med kommunerne efter kommunalreformen i de 10 tilfælde, hvor kommunens rådhus afhændes til private.

Det betyder alt i alt, at ud af 270 rådhus vil 46 *ikke* fortsætte uændret som dele af den kommunale forvaltning. Tilgængelighedsreglerne i bygningsreglementet gælder for nybyggeri samt ved væsentlige ombygninger og anvendelsesændringer i eksisterende byggeri. Nybyggeri og ombygning kan derfor antages at ville opfylde de gældende regler for tilgængelighed. Det betyder, at det i forhold til fremtidens tilgængelighedsniveau efter kommunalreformen er relevant at se nærmere på de resterende 224 rådhus, der fortsat skal anvendes som kommunal forvaltning. Derfor opgøres de følgende resultater dels for alle 270 nuværende rådhus, dels for de 224 rådhus, som fortsætter med kommunale opgaver uden ombygning eller nybyggeri.

Tabel 20 til 24 giver et overblik over, hvordan rådhusene fordeler sig med hensyn til de vigtigste tilgængelighedsforhold, nemlig parkeringsforhold, teleslynger, niveaufri adgang, toiletforhold eller elevatorforhold.

Tabel 20. Rådhus fordelt efter, om der er handicapparkering og adgang herfra til rådhus

Handicapparkering og adgang herfra til rådhuset?	Alle kommuner	De 224 kommuner
Ja	196	164
Nej	41	35
Uoplyst	33	25
I alt	270	224

Undersøgelse af tilgængelighed på rådhus og jobcentre

Tabel 21. Rådhus fordelt efter, om der er teleslynge i byrådsalen

Teleslynge?	Alle kommuner	De 224 kommuner
Ja	61	52
Nej	202	167
Uoplyst	7	5
I alt	270	224

Tabel 22. Rådhus fordelt efter, om der er niveaufri adgang til stueetagens enheder

Niveaufri adgang?	Alle kommuner	De 224 kommuner
Ja	206	172
Nej	62	50
Uoplyst	2	2
I alt	270	224

Tabel 23. Rådhus fordelt efter toiletforhold

Handicaptollet?	Alle kommuner	De 224 kommuner
Ja	129	104
Ja, men ikke på alle etager, hvor der er toilet	104	88
Nej	37	32
I alt	270	224

Tabel 24. Rådhus fordelt efter elevatorforhold

Elevator, der kan betjenes af kørestolsbruger?	Alle kommuner	De 224 kommuner
Ja, flere etager med elevator imellem	101	87
Rådhus i en etage	64	50
Rådhus i maksimalt to etager over jorden, ikke elevator	72	61
Nej - mere end to etager, ikke elevator	33	26
I alt	270	224

Det fremgår af tabellerne, at der for hvert af de fem tilgængelighedsforhold er en vis andel af rådhusene, som har et tilgængelighedsniveau, som ikke svarer til bestemmelserne i bygningsreglementet. Dette gælder især teleslynger og toiletforhold.